

КРЪСТНИЯТ ЗНАК

Кръстът е основният символ на християнството. В миналото от ранно детство учели децата да събират пръстчетата и да се кръстят. Сега много от нас учат това движение в зряла възраст.

За невярващите това действие може и да не означава нищо, но не е така за православния християнин. Защото кръстът е неговата защита. Човек пребивава не само във физическия, но и в духовния свят. В този духовен свят ние се намираме между двата полюса - между божествената любов и противодействащата ѝ злоба, тъмна отрицателна енергия, която народът нарича нечиста сила. И кръстът е нашата защита от нея.

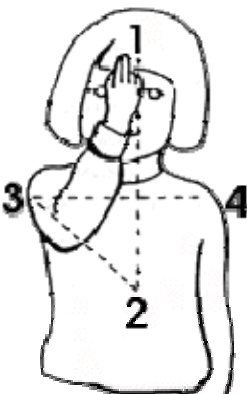
А ако трябва да сме точни, когато се кръстим, ние изповядваме своята вяра. Кръстният знак е най-краткият символ на вярата – безсловесен и абсолютно достъпен за всички.

Доковайки челото, стомахът и раменете си, мислено изобразяваме кръст. Челото ни символизира небесата, стомахът - земята, а напречницата напомня, че Светият Дух обхваща всичко - открай докрай.

Кръстното знамение било утвърдено от император Константин Велики. Преди една голяма битка на небето се появил кръст с надпис: „Сий победиши“ (С това ще победиш). Той заповядал да се изпишат на бойните знамена кръстове. Влязъл в битка и победил. В знак на това събитие с Миланския едикт през 313 г. сл. Хр. той утвърждава християнската религия като официална.

Днес всяка християнска молитва е съпътствана от кръстен знак. Този кръст е спасителен само ако всеки, вървейки към своята лична голгота, носи с желание и упование своя житейски кръст, вярвайки в спасителната сила на Кръста.

Кръстният знак се прави с дясната ръка. Трите пръста – палецът, показалецът и средният, се съединяват в едно, а останалите два - безименият и малкият, се свиват в дланта. С трите съединени пръста доковваме най-напред челото, след това гърдите, дясното и лявото рамо. По този начин изобразяваме кръст над себе си. Когато отпуснем ръката, леко се покланяме.

Какъв е символът? Съединените три пръста означават вярата в Света Троица - Бог Отец, Бог Син и Бог Дух Свети. Двата свити в дланта пръста означават вярата ни в Исуса Христа, с Неговите две естества – божественото и човешкото, Бог и Човек, тоест, Богочовек, слязъл на земята заради нашето спасение.

Кръстният знак слагаме на челото - измолвайки просветление на нашия ум и осветляване на нашите мисли; на гърдите - за да освети сърцето и облагороди чувствата ни; на раменете - за да укрепи телесните ни сили и да призовем благословение върху делата на ръцете ни.

С кръстния знак призоваваме Божието име и славословието на Бога и Неговите угодници и Света Богородица. Затова кръстният знак се прави при влизане и излизане от храма; всякога преди започване и свършване на работа; преди лягане и след ставане от сън, преди храненето и в началото на молитвата.

Както не трябва да произнасяме името Божие напразно, без необходимост, така и кръстният знак не бива да правим често и прибързано, небрежно и разсеяно, без вътрешна нагласа. Иначе той се превръща в безсмислено механично движение на ръката. Когато влезем в храма и запалим свещ, ние се прекръстваме. Когато застанем пред свещеника или владиката, за да ни благослови, не правим кръстен знак, а само се покланяме. Когато целуваме десница на духовник, също не се кръстим.

Когато свещеникът призове от светия олтар: „Мир вам, глави ваша Господеви приклоните“, ние само леко свеждаме главите си, без да се кръстим. Благослови ли обаче свещеникът със св. Кръст или с ръка, а владиката - с две ръце или дикири и трикири, вярващият се прекръства. Когато целуваме светите икони, непременно се прекръстваме.

Носенето на кръст около врата започва през V век, най-напред в Сирия. Палестина и Египет, където са погребани голяма част от светите мъченици. Поклонниците вземали нещо от техните гробове и го слагали в кръстовете, които се затваряли в малки касетки, носени около врата.

Едни от най-ранните кръстове в българските земи са намерени в Доростол (Силистра), където е бил погребан местен светец. По време на иконоборческия период (VIII век) обичаят да се носят кръстове замира, за да се възроди през X-XI век.

Църквата е отредила специални молитви за кръста на 14 септември - Въздвижение на Честния кръст (Кръстовден), както и на Велики петък, наречен Разпети петък. Третата неделя на Великия пост е наречена Кръстопоклонна, тъй като е посветена на Животворящия Христов Кръст. Това не е случайно. В средата на великопостния подвиг Светата Църква издига пред вярващите Светия Кръст, за да ги насърчи за кръстосенето, та да доведат започнатия с поста подвиг до спасителния край. В края на утринното богослужение се изнася Св. Кръст. Вярващите се покланят, а свещенослужителите и певците пеят: "КРЕСТУ ТВОЕМУ ПОКЛАНЯТИСЯ, ВЛАДИКО. И СВЯТОЕ ВОСКРЕСЕНИЕ ТВОЕ СЛАВИМ", тоест, на твоя кръст се покланяме, владико, и твоето свято възкресение славим!